Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm qvartvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

DUBIUM QUARTUM.

Qua ratione ro p̃dicamenta debeant inter se distingui et Vtrum habeant inter se aliquam rationem genericam?

Ad Resol. p. p̃mili reuocanda in memoriam ea q̃ in Tractatu ter
tium de distinctione eiusq̃ notijs p̃ncipij. dicta sunt et tunc hoc p̃sti
mis omnis p̃dicamenti posset monstrari et solui. n̄ tamen erit abs re hic
in eo de distinctione p̃dicamentorum inter se breuiter aliqua dicere.
Ex quibus patet OO sententiam quam ex. ponunt ora p̃dicamenta distin
gui inter se realiter. Nolly v. ea ita ponunt ea n̄ distingui distinctione
reali sed distinctione tm̄ rationis ratiocinatae. Ad Resol. sit.

Chō p̃. Ad ea nemo q̃ ora p̃dic. dist. realiter ab invicem
Licet aliqua ad habeant sed substantia et accidentia distinctio rationis ratiocinatae
Hac ea cont. et p. eiusq̃ part. ple. Nolli et p̃sentia constituant duo di
versa p̃dicam. et tm̄ sunt eadem res, minime realiter distinguuntur ut alti
mus ebrius q̃ n̄ ea ratione realis dist. inter ora p̃dic. et ex hoc sequitur 2a p.
Si n. p̃dicamenta distinguuntur inter se tanquam membra dominantia ipsa
sola et n̄ realiter q̃ distinguuntur q̃ ratione sed n̄ q̃ ratione ratiocinatae
tm̄ q. p̃dicamenta ad minus poterunt dimissa ~~[illegible]~~ sed tm̄ tm̄
et ora p̃dicamenta aliquantulum dici dicunt dimissam rationem cum
habitudinem ad 1. substantiam q̃ dist. q̃ ratione ratiocinatam.

Chō 2. I° p̃dicamenta n̄ sunt aliqua ratione sui inter se
generica sed analogica.

Pti. 1°. si ro p̃dic. haberent inter se aliquid genus illud esset ens sed ens neq
ea genus q̃ nullum habet inter se genus p̃dic. ma. patet q̃ nil aliud p̃ ens
gilari q̃ inter se habeant. mi. patet ea genus i. entia esse ens dicuntur
et inter. tali ratione sed ens n̄ ea entia q̃ dicitur sed ritione
in illis mutatum q̃ n̄ p̃ ea genus. patet mi. genus quia ens p̃ncipium
abstractum minime ens nude nulla p̃ dari dicuntur p̃ ea tantum ens
reali v. g. contrahit aliquid et sequitur ens neq ea genus

Ptr 2: Gra suprema st p. diversa sed q p. dicunt ponunt obtinere aliqm
naturam genericam supra se qo predicamta n hnt supra se aliqm rationem gene
ricam et univocam. Ex hoc facile probari poterit facile id quod ultimo
in Chone dictum e sc: predicamenta hre supra se aliqm rationem analogicam
et sic oia predicamenta st analoga proportionalitatis respu Entis.
Qd ptr. Analogo proportionalitatis st illa qrum noen e coe et ratio p noen sgata
sdm proportionem eadem. Sed oia predicamta hnt noen coe st m oia predicamta
entia et vocantur talia et rationem p noen sgatam proportionabilt eandem qo
st analoga proportionalitatis et qo hnt sup. se aliqm rationem analogicam.
Licet predicamta ut supra diximus n sint tm analoga proportionalitatis sed m
attributionis qa accidentia dnr m entia in ordine ad substantiam q indicat pri
mum analogatum Entis.
Dices verum ce oia predicamta qtus includunt substantialia et accidentalia n hre
supra se aliqm rationem genericam qa substantie et accidenti nil e univocum at
cetera 3 predicamta accidentium hnt rationem genericam supra se v.g. rationem
accidentis in coi, hoc n. univoce predicatur de oib accidentib. Rx tn et sil.

Chio 3a. Accns in coi n predicatur univoce de novem
predicamentis neq respu eorum est genus.

Ptr Chio Illud predicatur univoce et generice qd predicatur sdm idem noen et sdm
eandem oio rationem sed accns n predicatur sdm eandem rationem de 9. predicamentis
qo n erit genus respu eorum nec predicatur univoce de illis. ma pat. mi ptr ratio
accidentis in qntum accns alia e in qnte alia in qtle et alia in aliis
predicamentis qo accns n predicatur sdm eandem rationem de 9 predicamentis
qa n est in illis sdm eandem rationem. Et ptr ans Ille modus in q differt
qntas a qtle n e substantia qo e accns qo ratio accidentis in qntum accns
alia e in qntle alia in qtle qo n predicabitur univoce de illis qa
ad rationem univocam petitur ut ex pte illius nulla sit variabilitas ut patet
in arati respu hois et bruti.

Et H. rationis ultra dr. quod univocatio rationis communis debeat desumi in
ordine ad inferiora ita quod ad hoc ut aliqua ratio dicatur communis non
sufficiat quod in communi nullam includat differentiam aut inaequalitatem
sed potius ulterius ut inferioribus conveniat ulterius univoci hoc est absque
ulla diversitate quae in ipsamet ratione communi exercitatur quantum ad inferiora des-
cendit cuius rei exempla habemus in ratione communi accidentis quae ideo est univoca
quia eadem omnino ratio accidentis est quae in homine et quae in equo reperitur. Et ratio cur
univocatio debeat desumi in ordine ad inferiora est quia
univocatio est quidam modus proprius rationis universalis, universale autem formaliter desu-
mitur in ordine ad inferiora, cum quod ratio accidentis in communi non sit
eadem in suis inferioribus sed in ipsa fiat variatio non erit univoca
respectu cathegoriarum.
3a Hoc. Diversitas rationis communis in inferioribus non impedit univocationem
ut diximus sup. de analogia inaequalitatis quod doctrina falsa est.
Probatur antecedens: diversimode est in homine et in equo et tamen respectu eorum
est univocum quia genus ut omnes fatentur habet in suis inferioribus diversitatem
et inaequalitatem quod diversitas rationis communis in inferioribus non tollit univo-
cationem, ut patet ex dictis et m. est certa nam omne genus univoci respicit
sua inferiora. Rx dico: Eptem modum quod ratio communis in inferioribus potest
esse diversa. 1. est quando diversitas tantum tenet se ex parte differentiae cum quod
ratio communis communicatur in inferioribus, non vero exercitatur in ipsamet ratione formali
rationis communis et haec diversitas non impedit univocationem quia in tali casu ratio
communis est omnino eadem et tantum differentia diversa quantum ipsum compositum in quo com-
municatur cum differentia est diversum ratione talis differentiae ut videri est in accidenti
respectu hominis et leonis. 2. modus est quando diversitas exercitatur in
ipsamet formalissima ratione communi et haec diversitas tollit univocationem

in ratione com., quia efficit ut eadem formalissima ratio sit diversa in suis
inferioribus et hoc modo exercitus diversitas in ratione com. accidentis
respectu suorum inferiorum, ipsa n. ratio formalis dicitur in com. diversimode
se habere in quantitate et qualitate ita ut diversitas exercitatur et teneatur se
ex parte ipsius rationis com. accidentis et non tantum ex parte alicuius differentiae
unde et hoc quod sit analoga et nullo modo univoca.
Ad Haec Arg. 1. Ad probandum sc.: omnia praedicamenta esse eadem
realiter inter se, si alia praedicamenta distinguerentur inter se realiter
esset maxime praedicamentum substantiae et praedicamenta alia accidentium
sed haec non distinguuntur realiter inter se ergo nulla dicuntur hoc modo. ma-
jor patet probatur minor illa quae dicuntur realiter possunt a parte rei ab invicem
separari sed substantia non potest separari ab accidentibus ergo substantia et
accidentia non dicuntur realiter ergo nec praedicamenta in quantitate haec po-
nuntur. ma. est communis quia certum signum distinctionis realis est posse se-
parari realiter ab invicem minor non est clara nulla siquidem dari potest
substantia a parte rei quae sit denudata ab accidentibus. Respondeo con. ma. et
negando min. ad probationem cuius dicis negando ma. falsa n. est illa propositio quae
ait illa distingui realiter inter se quae possunt ab invicem separari,
in sententia n. S. Th. manifestum quia differt realiter a forma et tamen secundum S. Th.
non potest manifestum quia existere sine forma aut ab illa separari. Deinde
dicis tunc quidam accidentia sunt inseparabilia a substantia ut sup.
dub. de accidenti dictum est, tamen multa sunt accidentia quae possunt
realiter ab ea separari, quare negando illa min. quae destruitur substantiam non
posse separari ab accidentibus saltem aliquibus et consequenter negando
intentum argumenti, omnia sc.: praedicamenta esse eadem realiter, si namque
substantia ab aliquibus accidentibus potest separari et ea quae ab invicem possunt
separari distinguuntur realiter clare inferunt ex ipso argumento alia saltem
praedicamenta distingui realiter in se.

Arg. 2°. Ad pt. ora predicamenta distingui realiter inter se. Illa
dist. realiter quae habent distantiam entitatem sed ora habent distantiam entitatem
ergo ora predica. distinguentur realiter. mi. pt. ora predicamenta
habent distantiam predicabilitatem sed distantia predicabilitas sequitur distantiam
entitatem ergo si predicamenta habent distantiam predicabilitatem habent in
distantiam entitatem. Rp. admitto ma. et d. mi. ora predica. habent
distantiam entitatem realiter ergo mi. formaliter concedo mi. secundum diversum se-
respectum ad 1. substantiam quae fit diversus respectus sit per rationem cum
fundamento in re ut patet in actione et passione quae duo constituunt
diversa predicamenta et tamen dicunt plane eandem entitatem manentem
~~[illegible]~~ non a. formaliter, eadem siquidem entitas in quantum consi-
deratur ut quod egrediens a substantia constituit predicam. actionis, in quantum
v. consideratur eadem entitas ut quod receptum in substantia constituit predic.
passionis. Ad pt. mi. dicitur verum esse ora predicamenta habere distantiam
predicabilitatem sed mi. esse distinguendam distantia predicabilitas requirit
distantiam entitatem realiter ergo mi. formaliter sine secundum aliam formalitatem
concedit mi. et cum haec distinctio formalis requiratur in aliquibus predica-
mentis illa habebunt suas distantias predicabilitates.
Circa quod obiicit Pb. Numerum predicamentorum desumi ex diverso
modo predicandi de 1a. substantia et quia eo modis contingit alii predicata
enumerari de illa hinc eo numerantur predicam. et quando dicitur tot sunt
predicamenta quot predicabilia sed tantum sunt 5 predicabilia ergo tantum non erunt
5. predicam. Rp. falsam esse ma. quia numerus predicabilium petitur
ex numero inferiorum de quo. illa 5 ultima predicantur et quia tantum sunt 5
gratia inferiorum 5 tantum erunt predicabilia. At v. numerus predicamentorum
ut dictum est ex alio Cap. desumitur.

Arg 3 Ad pb. dari aliqm rationem genericam respectu eorum predicamentorum, omnia predicamenta conveniunt in ratione entis completi sed ratio entis completi est univoca et generica ergo predicamenta habent aliqm rationem communem univocam et genericam. ma pat ex cond sup. assignatis in pb. dicimus entia completa esse ponenda in predicamentis. plus mi. ratio entis completi non clauditur in ultimis differentiis formarum inferiorum ergo est ratio generica consequens pat ideo n. sup. dicimus ens non posse esse genus quia clauditur in ultimis differentiis omnium rerum. plus ans differentiae inferiorum sunt entia incompleta ergo ratio entis completi non clauditur in illis Rx conc. omnia predicamenta convenire in hoc quod habeant entia completa, ergo tamen mi. quod sic: ratio entis completi sit univoca et generica respectu supremorum generum cuius ratio haec est si n. suprema genera haberent aliqm rationem genericam sup. se in qua convenirent et haberent differentias in quibus non includeretur illa ratio communis iam illa genera non essent suprema genera nec se totis differrent, cum convenirent in aliqua ratione univoca et generica quod non essent suprema genera pat. quia haberent aliud genus sup. se ut supponunt contrarium. quod n. nec se totis differrent nam constat, ideo n. homo et leo non se totis differunt quia conveniunt in aliqua ratione generica ergo si suprema genera haberent sup. se aliud genus non se totis differrent. Deinde nam si suprema genera componerentur ex genere et differentia iam non essent illa ad quae in compositione Metaphysica ultima fieret resolutio quia illa rursum essent resolutibilia in genus et differentiam et illud genus iterum in aliud, non n. est maior ratio unius quam alterius et sic procederetur in infinitum quod est absurdum ergo debemus sistere tandem in aliquibus quae sunt irresolutibilia et omnis compositio ex genere et differentia expertia et talia sunt suprema genera.

Ad 2m a. quod probat argt. rationem entis completi esse genericam
quia non includitur in ultimis differentiis inferiorum Respondeo quod licet ratio entis
completi non transcendat differentias generis inferiorum mediorum, trans-
cendit tamen differentias generis supremorum quod sufficit ut non dicatur ratio
generica.
Pro ultimo modo substantiae sic: Si claudit essentialiter genus
generalissimum substantiae sed substantia quae est genus generalissimum
est ens completum cum sit substantia completa ergo ultimus modus
substantiae constitutivus claudit in se rationem entis completi ergo
ratio entis completi est quod transcendens modos cum differentias ulti-
mas supremorum generum pluribus modis genus generalissimum substantiae
nil aliud dicit ipsum ens per se sed ultimus modus substantiae constitu-
tivus est ens per se cum sit aliquid substantiale et non in alio ergo genus
generalissimum substantiae quod est ens completum claudit in ultimo
modo substantiae constitutivo.
Arg. 4. Ratio accidentis praedicatur secundum idem nomen et secundum eandem
rationem de 9 praedicamentis ergo erit ratio univoca respectu eorum consequens
pluribus autem in partibus omnes categoriae accidentium conveniunt in hac
nomine Deinde habent non eandem rationem accidentis quod pluribus ratio accidentis est
inhaerere subiecto sed haec ratio est eadem in omnibus accidentibus ergo aut
verum. Respondeo ad probationem dicendo concedo rationem accidentis
esse inhaerere subiecto satis tamen hanc rationem esse eandem in omnibus et
consequenter nec genericam et univocam quia maxime participat
ab inferioribus et cum magna diversitate illa et in hac ipsa ratione
accidentis exercitatur diversitas quae diversitas ut dictum est
tollit univocationem, alio non modo inhaeret subiecto quantitas alio modo qualitas.
Et Complemento 26. Patet ex Entium realium praedicamentis posse
poni aliud praedicamentum Entium rationis quia in istis praesertim locis
et relativis caetera non entia rationis ad praedicamenta rerum ~~[illegible]~~
posse reduci

arbitramur 1. ponat fieri coordinationes generis et speciei, haec n. est praedicatio generis de specie. 2. Intentio generis est ultra formalis quod nil repugnat quin minus in entibus rationis constituatur aliquid praedicamentum speciale. Et haec de Antiquis praedicamentis Artis.

Quaestio Secunda

De Praedicamentis Artis.

Dubium Primum.

Quodnam sit genus generalissimum substantiae et secundum quam rationem constituatur hoc praedicamentum.

Resol. et Expli. 1 quaesiti dicendum est 4 posse accipi substantiam 1° pro ipsa essentia alicuius rei uti sup. dictum est in expl. definitionis aequivocorum quae ratione solet dici quod animal sit de substantia hominis et homo de substantia Petri et secundum hanc acceptionem substantia non est genus generalissimum hoc praedicamenti quia non tantum substantia sed etiam accidentia habent suas essentias.

2° potest accipi pro aliqua substantia incompleta pro materia vel forma vel non pro partibus integrantibus et sic substantia accepta non est in genus generalissimum hoc praedicamenti ut n. sup. dictum est in praedicamentis tantum directe ponuntur entia completa tanquam genera et species vel individua at ista substantia est entia incompleta ut patet ergo.

3 Usurpatur pro substantia in communi abstrahendo a completa et incompleta quae vocatur transcendens quia includitur in ultima differentia cuiuscumque substantiae sive sit completa sive incompleta, quicumque n. substantia in sua ultima differentia habet rationem substantiae et non esse in alio et hoc aliis verbis dicunt alii. Substantiam posse accipi pro eo quod est 1a pars entium quae est in universo ut distinguitur contra accidens prout sic: dicit non esse in alio tanquam in subiecto et secundum hanc acceptionem substantia non est genus generalissimum hoc praedicamenti quod patet quia genus cuiuscumque praedicamenti debet esse univocum et non transcendens ergo substantia sic accepta cum sit quod transcendens non potest esse genus generalis. hoc praedicamenti.